

voor&tegen**Maak medische keuring via de****'Liever naar de huisarts dan zelf thuis testen'**

Jan Lindemans, hoogleraar klinische chemie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

'Gezen de populariteit van zelftesten leeft er blijkbaar een grote behoefte aan medische keuringen. Ik heb liever dat mensen daarvoor naar de huisarts gaan dan dat zij zichzelf thuis gaan testen.

Elke patiënt is anders dan de volgende, terwijl een zelftest éénheidsmaatschaal is. Alleen een arts kan de uitkomst plaatsen in het licht van de patiënt. Daarbij komt ook nog dat de kwaliteit van zelftesten te wensen overlaat.

Ik zit in een werkgroep van de Nederlandse Vereniging van Klinische Chemie en Laboratorium Geneeskunde die zich bezighoudt met een keurmerk voor zelftesten. Uit eigen onderzoek kunnen we concluderen dat testen niet het juiste niveau hebben. Daarom gaven we onszelf de opdracht dat keurmerk te ontwikkelen. Al zal dat nog ingewikkeld worden in verband met EU-wetgeving.

Natuurlijk zijn sommige testen wel nuttig, vooral als ze een maatschappelijk doel dienen. Een HIV-test bijvoorbeeld. Naar de huisarts stappen zou in dat geval een belemmering kunnen zijn, terwijl het belangrijk is dat iemand

weet of hij HIV-positief is of niet. Maar thuis testen op bijvoorbeeld prostaatkanker, daar zie ik geen maatschappelijk nut in. Zelfs urologen zijn er uit over de vraag of preventief screenen voor prostaatkanker wel effectief is. En een Pfeiffer-test? Wat voor nut heeft het te weten dat je Pfeiffer hebt, zonder medische begeleiding? Die aandacht met zich in veel verschillende vormen. Maar het feit blijft dat er behoefte aan is. Als mensen daarvoor naar hun huisarts gaan, zijn ze tenminste in handen van een objectief instituut. Zonder winstoeiwinkel. Bedrijven die zelftesten maken zijn wel gericht op winst. Zij spelen in op de angst van mensen om ziek te worden.

Ik kan me voorstellen dat voor mensen die rondlopen met een evidente kwaal een medische keuring een goede manier is om dat boven water te krijgen. Vooral als dat mensen zijn die niet zo snel naar de huisarts gaan en lang afwachten. In Amerika en Japan gebeurt dat al. Daar laten veel mensen zich jaarlijks doorlichten. Vaak via werkgevers. Ik geloof zelfs dat dat vroeger in Nederland ook zo gebeurde.

Ik werk in een laboratorium, dus mogelijkheden zat om me te testen. Maar ik doe het toch niet. Ik heb niet zo'n behoefte aan een regelmatige check-up. Ik wacht tot ik klachten heb, voor ik naar de huisarts ga. Maar ik ben wel bloeddonor en om eerlijk te zijn vind ik het fijn dat mijn hemoglobinegehalte en bloedrukt regelmatig worden getest. Al zijn dat wel waarden die onomstotelijk vast staan, het is dus duidelijk wat die betekenen.

Ook al vind ik een medische keuring beter dan die zelftesten. Uiteindelijk zouden we ons moeten richten op het bestrijden van de angst om ziek te worden. In plaats van die angst te sussen."

VOOR/TEGEN:**MEDISCHE APK**

De Landelijke Huisartsenvereniging (LHV) vindt dat er een wildgroei is ontstaan aan medische zelftesten. Huisartsen willen daarom zelf een soort medische APK aanbieden.

De stelling: Maak een medische keuring via de huisarts verplicht.

AUTEURS:
TONNY VAN DER MEE
MONICA BEEK

Voor of tegen? Reageer via brieven@ad.nl of ga naar www.ad.nl

'Gunstige uitslag mag geen vrijbrief zijn'

Ineke van Dis, beleidsmedewerker Wetenschap van de Nederlandse Hartstichting.

'De hartstichting vindt het op zich een goede zaak als de huisarts medische keuringen uitvoert, maar dan niet jaarlijks en zeker ook niet voor de gehele Nederlandse bevolking.

Alleen mensen die een hoger risico lopen zouden één keer in de drie, tot vijf jaar door de huisarts moeten worden opgeroepen. Personen met een hoge bloeddruk, overgewicht, een slecht bewegingspatroon, rokers, mensen die een hoog cholesterol- of suikergehalte in het bloed hebben. En iemand die een familielid heeft die al voor zijn 60ste aan hart- en vaatziekte is gestorven. Zij lopen een hoger risico.

Jaarlijks testen is niet nodig. Een keer in de drie tot vijf jaar een check-up is voldoende, omdat de bloeddruk en cholesterol-waarden niet ineens stijgen. Dat gaat heel geleidelijk.

Doe het gericht, dus. Niet Jan en alleman controleren. Vis in een visrijke vijver. Een voorwaarde zou wel zijn dat de huisarts niet alleen meet, maar ook het advies over een gezonde levensstijl ter hand neemt. Er moet meer aandacht komen voor preventie. Al moeten patiënten die echt te hoge waarden hebben, uiter-

aard gewoon goede medische zorg krijgen.

De medische keuring voor de risicogroep moet wel altijd vrijwillig blijven. Mensen moeten zelf de keuze blijven houden te komen of niet. Daar mogen geen consequenties aan worden verbonden.

Er zijn mensen die zeggen, ik leef al gezond, ik wil mijn waarden niet weten. Dat moet kunnen. Zij kiezen ervoor pas naar de huisarts te gaan als ze merken dat er iets mis is. Dat is hun goed recht.

Ook uit praktische overwegingen is het trouwens niet mogelijk die algemene medische keuring uit te voeren. De gezondheidszorg is niet toegestaan op het jaarlijks doorlichten van de gehele Nederlandse bevolking. Dat is een te grote belasting en kost simpelweg te veel tijd en geld.

Maar ook als er wel meer dan genoeg middelen zouden zijn, zegt de hartstichting, kies alleen die mensen die een verhoogd risico lopen. En besteed de overige tijd en het extra geld aan voorlichting over een goede levenswijze en gezonde voeding.

Daarnaast hebben wij ook twijfels over die medische keuringen omdat mensen een gunstige uitslag als een vrijbrief zouden kunnen zien. Zo van, ik ben gezond, het is goed zo met al die adviezen. Ik eet en doe wat ik wil. Bovendien levert zo'n jaarlijkse controle ook veel stress op. Alleen de oproep al zet mensen aan het denken en voedt angst over de eigen gezondheid.

Zelftesten zijn geen alternatief. De Hartstichting meet wel cholesterol in supermarkten, maar dat is onder begeleiding van een verpleegkundige. En deelnemers vullen in drie minuten een vragenlijst in, zodat de leefstijl en risicoprofiel kan worden bepaald. Testen zonder dat deskundige personen een uitslag interpreteren, keurt de hartstichting meteen af."

Lezerspanel**Tijd en geld**

Dat zelftests voor veel onrust zorgen, begrijp ik. Datzelfde geldt voor medische informatie die je op internet kunt opzoeken. Een periodieke medische keuring lijkt me prima, zelfs de huisarts daar tijd voor heeft. Ik heb eens gepleit voor een jaarlijks bloedonderzoek, waarbij zaken als diabetes, nierfalen, te hoog cholesterol bijtijds aan het licht zouden komen. Maar daar was geen geld voor. **Heidy Pasman, Rotterdam.**

Gezond leven

In Nederland kun je gelukkig nog niemand dwingen. Je moet alleen dat laten onderzoeken waarmee je (door medicatie of gedragsverandering) je gezondheid kunt verbeteren. Een cardiogram of een totale bodyscan heeft geen enkele voorspellende waarde. En... zijn we niet bereid van alles te doen voor onze gezondheid, terwijl we er vaak beter iets voor kunnen laten (vet eten, roken)? **J.A. Poot-Urbanus, Den Haag.**

Schijnveilig

Het is in beginsel een goed idee, maar of het nu de oplossing is? Mensen moeten zich niet laten opjagen en zo snel denken dat ze 'wat hebben'! Als er echte klachten zijn staan de huisartsen in de meeste gevallen snel klaar. Een apk op de mens mag je niet als een 'verzekering' zien. Als je een paar maanden later een hartinfarct krijgt, krijgt de huisarts dan de schuld? Dat kan niet! **Kees Cornelisse, Rotterdam.**

Geweldig idee

Jongeren krijgen gelegenheid vragen te stellen aan een arts waar ze thuis misschien lastiger over kunnen spreken. Ook kunnen mishandelingen aan het licht komen, waarna een signaal naar Jeugdzorg zou kunnen gaan. Als periodieke keuringen een verplicht karakter gaan krijgen, kunnen andere keuringen (zoals rijbewijs en WAO) hier wellicht door worden vervangen. **Karina Karel, Breda.**

Werkdruk

Een periodieke keuring kan best goed zijn, maar invoering op korte termijn lijkt mij onmogelijk. Als ik nu mijn huisarts wil bezoeken, ben ik nu meer dan een uur bezig om een afspraak te maken. Ik heb de indruk dat de werkdruk van de huisartsen enorm hoog is en dat een extra belasting van de keuring er niet bij kan. Dus eerst meer huisartsen, dan pas denken aan de periodieke keuring. **Peter J. Hoevenaars, Hellevoetsluis.**

huisarts verplicht

ILLUSTRATIE PIETER DORRENBOM

Explosieve groei

■ Het aantal medische zelftests groeit explosief. Bij apotheek, drogisterij of op internet zijn tests te koop voor onderzoek op vruchtbaarheid, kanker, hiv, geslachtsziekten, cholesterol en nieraandoeningen.
■ Artsen vinden de tests onbetrouwbaar: ze leiden volgens hen tot onnodige onrust en veel mensen missen de kennis om de resultaten juist te interpreteren.
■ Om de wildgroei aan zelftests te beëindigen wil de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) een verplichte periodieke medische keuring voor patiënten invoeren.

Oordeel

Duitsland: bonus bij deelname aan preventieve onderzoeken

Vertrouwen is goed, controle is beter, hoor je in Duitsland vaak. Hoewel dit citaat afkomstig is van Lenin, en uiteindelijk een systeem van meedogenloze politieke vervolgingen inhield, geldt het in positieve zin voor het Duitse gezondheidsstelsel. Eén van de duurste ter wereld, Duitsers hoeven zich over hun gezondheid nooit lang vergeefs zorgen te maken. Meten is weten, vindt de Duitse huisarts, en vermoedt hij dat zijn patiënt een kwaal-

Arjan Paans, correspondent AD in Berlin.

te onder de leden heeft, gaat hij er direct een test tegen aan. Waar veel ziekenfondsen zelf al preventieprogramma's voor verschillende doelgroepen aanboden, maakt het systeem van 'Früherkennungsuntersuchun-

gen' sinds dit jaar deel uit van het officiële vergoedingspakket. Voor jonge mannen is er een baalkankeronderzoek, voor vrouwen borstkankeronderzoek en voor mensen vanaf 55 jaar in tien jaar twee darmonderzoeken. De overheid vindt dat deelnemers iets voor hun gezondheid doen en geeft deelnemers een financiële bonus. Wie niet meedoet, en later toch een ziekte krijgt die hij had kunnen vermijden, moet in de toekomst extra betalen.

Uw mening

Op de website van deze krant, www.AD.nl, vroegen wij de bezoekers wat zij vinden van de stelling: 'Maak een periodieke medische keuring via de huisarts verplicht'.

De stemming

Meer dan 900 mensen gaven hun mening. Een meerderheid van de lezers (58 procent) kon zich in de stelling vinden. 39 procent was het er niet mee eens.

VOORSTEMMERS

Drukte

Een geweldig idee, mits het goed gebeurt. Gezien de drukte bij onze huisarts vraag ik me af of het haalbaar is. Als, zoals bij ons vaak gebeurt, de assistente veel dingen overneemt en we bijna half dood moeten zijn om de huisarts te zien, heb ik m'n twijfels.
Tonny, Leerdam

Angst

Een medische APK is een goed idee. Bij klachten is het verstandig zo snel mogelijk naar een arts te gaan. Angst houdt mensen vaak tegen.
A.J., Apeldoorn

TEGENSTEMMERS

Betutteling

Wat een onzin zeg! Verplicht stellen vind ik belachelijk. Als jij lekker in je vel zit en je voelt je goed, waarom zou je dan verplicht gecontroleerd moeten worden? Het wordt steeds erger met die betutteling!
Sophie, Rotterdam

Ongerst

Er zijn mensen die dankzij zo'n zelftest niet meer ongerust zijn over een ziekte. Die gaan dus ook niet meer naar de dokter. Dit bespaart heel veel geld en tijd. Sommige gaan als de uitslag daartoe aanleiding geeft juist alsnog naar de huisarts. Een goede zaak, dus.
Ton Hollander, Ridderkerk

Premie

Dit wordt een premieverdriedubbeling!
Rob, Diemen